

»Clara Raphael—Mathilde Fibiger«. 1891, samt i Frederik Bajers Klara-Rafael-fejden. 1879).

15. April 1852 grundlagdes *Nathalie Zahles Skole*, idet hun overtog en af Frøken Sofie Foersom tidligere ledet Pigeskole; næste Aar kom dertil en Flok Piger fra Susette Dalgas's (den senere Fru Mariboës »Danekvindeskolen«. Hvad denne Skole med dens mange senere Forgørelser har virket for de danske Kvinders Oplysning og den kvindelige Undervisnings Omdannelse, dels ligefrem dels middelbart som Forbillede for alle højere Pigeskoler, gøres det ikke nødigt her at udvikle.

22. Juli 1853 begyndte *Ilia Fibiger*, Mathildes ældre Søster (f. 5. Oktbr. 1817, d. 10. Juni 1867) sin Gerning som *frivillig Sygeplejerske* paa Almindeligt Hospital under Koleraepidemien og vedblev dermed et Par Maaneder. Den blev Forløber for hendes Ansættelse som Overvaagekone paa Frederiks Hospital fra 7. Aug. 1854 (ansat 24. Juli) indtil Maj 1860. Det kan vel næppe omtvistes, at denne Virksomhed, skønt den ikke straks fandt Efterligning, dog har brudt Vej for den senere Udvikling af Sygeplejerske-Forholdene. Der hengik vistnok 20 Aar, inden Dr. L. J. Brandes paa Naturforskermødet 1873 tog Ordet for at faa Sygeplejersker af de dannede Klasser, og dette gav Stødet til, at Overlægerne paa Københavns Kommunehospital 1875 fremsatte et Forslag herom, som toges til Følge af Kommunalbestyrelsen ved Budgettets Behandling i Decbr. s. A. Systemet optoges paa Frederiks Hospital 1883—84 og senere rundt om i Landet og har givet mangfoldige Kvinder en Livsstilling og en Livsgerning.

20. Novbr. 1857 udkom *De Fornuftige*, en dansk Roman, uden Forfatternavn, men skreven af *Pauline Worm*. Den er — ligesaa fuldt som den 2 Aar tidligere udkomne norske Roman »Amtmandens Døtre« af Camilla Collett — et alvorligt Indlæg for Kvindesagen, idet den skildrer, hvorledes en ung Pige med ædel Selvstændighedstrang og kunstnerisk Stræben lider Skibbrud i Kampen mod sine Omgivelseres smaalige »Fornuft-Hensyn«, der finder Støtte i den almindelige Fordom mod Kvindernes frie personlige Optræden.

29. Decbr. 1857 udkom tre vigtige Love om Kvindernes retslige Stilling: *Lov om*

Kvindens Myndighed, d. v. s. om ugifte Kvinders Myndighed lige med Mænd ved 25 Aars Alder; *Lov om Arv*, hvorved Døtre fra 1. Maj 1858 skulde have lige Arveret med deres Brødre, medens Arveloven af 1845 endnu fastholdt den ældgamle Ret, at Sønnerne fik dobbelt Arvepart (»Broderlod«), og kun gav Forældrene Ret til, om de særlig ønskede det, at dele lige mellem Børnene uden Hensyn til Køn; endelig den almindelige *Næringslov*, som tilstod ugifte Kvinder og Enker, samt fraskilte og forladte Hustruer, lige Ret til Erhverv med Mænd, dog ikke paa Børgerskab, men kun med det simple Næringsbevis. At forfærdige Modepynt, sy Klædningsstykker til Kvinder og Drengbørn under 10 Aar, Linnedsyning o. lign., skulde være fri Næring for Kvinder.—Til Tak for disse tre Loves Udstedelse indsamledes der 6 Aar senere blandt danske Kvinder omtr. 22,700 Kr. til en Guldkrans paa Frederik VII's Ligkiste. Hovedparten af disse Penge (over 16000 Kr.) brugtes ikke til Kransen, men blev et Grundfond for det senere Mindesmærke, Rytterstatuen paa Christiansborg Slotsplads. Indbyderne havde aabenbart ikke drømt om en saa stærk Tilslutning. (Om disse Loves Behandling paa Rigsdagen, se en Afhandling i »Kvinden og Samfundet«. Decbr. 1897, af Emil Elberling).

Der hengik dog mere end 35 Aar, inden man saa to fuldt uddannede kvindelige Haandværkere, Snedkermestrene Sophy Christensen (April 1893) og Cathrine Horsbøll (Novbr. s. A.) — den første nu Forstanderinde for Tegneskolen for Kvinder. I Aug. 1894 blev Sophie Andersen Bogbindersvend, vistnok den tredje i Rækken.

25. Maj 1858 paa Skolemødet i Aarhus fremsatte Lærer *Kraiberg* (senere Overlærer i Aarhus) Forslag om *Kvindes Ansættelse som Lærerinder ved de kommunale Skoler*; tidligere brugtes de kun som Lærerinder for Pigerne i Haandarbejde og som Læremødre for Smaabørn. Forslaget vandt Tilslutning paa Mødet, og med dettes Henvendelse til Undervisningsministeriet oversendtes en Afhandling herom af *Pauline Worm*, der rimeligvis havde givet Stødet til Sagens Fremkomst.

(Fortsættes).